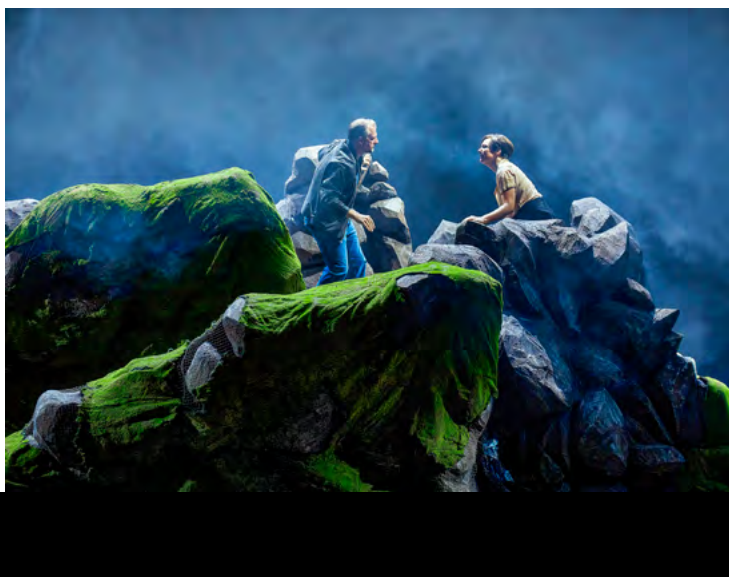

R# 11 | 2022

Strefa Ruchu

- 8 Głosów pięknych u nas pod dostatkiem
Małgorzata Komorowska
- 11 Danuta Bernolak: Wysłałam z dobrej szkoły
Jacek Marczyński
- 14 Za każdym śpiewakiem stoi pianista
Tomasz Pasternak

Richard Wagner *Tannhäuser*, Staatsoper Hamburg, fot. Brinkhoff/Mögenburg

Relacje

- 16 Dobrze spotkania
Adam Suprynowicz
- 17 Neosonoryzm i ekologia
Tomasz Biernacki
- 19 Tradycja na bogato
Katarzyna Ryzeł
- 20 Mahler kameralny i liryczny
Jan Topolski
- 22 Złowieszczy uśmiech Pasterza
Jacek Marczyński
- 24 Tarzan-häuser dostąpił zbawienia
Jolanta Łada-Zielke
- 25 Religijne nawrócenie rodzi tragedię
Jacek Marczyński

Zagranica

- 26 Współczesna muzyka ukraińska jako wieszcz kolektywny?
Ostap Manulak

Na okładce kolaż Anety Klejnowskiej

Wydawnictwa

- 28 Płytkoteka#: Schumann na fortepian.
Reine Gianoli – wielowymiarowe mistrzostwo
Dariusz Marciniszyn
- 30 Nie oceniamy po okładce
Mateusz Borkowski
- 31 Pomnik Krzanowskiego odsłonięty
Piotr Mika
- 31 Damoiselle z mufką
Łucja Siedlik
- 32 Czarno na białym
Wioleta Żochowska
- 32 Nasłuchując wspólnoty
Piotr Tkacz
- 33 Dziedzictwo Walerii
Katarzyna Ryzeł
- 33 Bardzo Bliski Wschód
Tomasz Gregorczyk
- 34 W obliczu majestatu
Bartosz Żurawiecki
- 35 Niespodziewane znalezisko, czyli *habent sua fata libelli*
Krzysztof Bilica

Swoboda Ruchu

- 36 Jerzy Artysz: Podglądanie nie ma nic wspólnego z teatrem
Aleksander Laskowski, Sylwia Wachowska
- 41 Światy równoległe (13): Natela Swanidze (1926–2017)
Jan Topolski

Od redakcji

Opera jak pomnik

4 Michał Mendyk

Aktualności

5

Felieton

Nieprawdopodobne?

44

Magda Mińska-Jackowska

Z Archiwum R

Polsko-ukraińskie spotkanie

44

Katarzyna Ryzeł

Rekomendacje

Wydarzenia muzyczne

45

poleca redakcja

Wiktor Bręgy. Historia artysty

Tylko do tego jesteś mi potrzebny

46

--opr. Małgorzata Jędruch-Włodarczyk

OPERA JAK POMNIK

✍ Michał Mendyk

„W 2019 roku wyczułem pewne niepokojące tendencje: w wielu utworach ukraińscy kompozytorzy i wykonawcy zarówno mierzyli się z formą otwartą, jak i dzielili odczuciem niepewności. [...] W 2020 roku, podsumowałem to zjawisko, stwierdzając, że skoro wciąż jesteśmy zanurzeni w tych procesach, nie mamy możliwości przeanalizowania ich z lotu ptaka, możemy więc tylko postawić znak zapytania, szukając odpowiedzi dotyczących ich przyczyn. Teraz odpowiedź zdaje się nasuwać sama” – pisze Ostap Manulak w szkicu poświęconym współczesnej muzyce ukraińskiej. Niestety odpowiedzią okazała się wojna – oparta na bezpośredniej agresji, ale też ta o wiele bardziej podstępna, w XX wieku nazywana „zimną”.

O tym, jak wygląda życie w świecie rozgraniczonym murem, przypomina w wywiadzie udzielonym Jackowi Marczyńskiemu sopranistka Danuta Bernolak: „Nie ma [dziś] w Europie paszportów, wiz. Ja żyłam w innym świecie, moim pierwszym oknem na świat stały się wyjazdy z Operą Bałtycką. [...] A na studiach niespecjalnie dbaliśmy o naukę języków obcych, bo wiedzieliśmy, że i tak nie będą nam one przydatne”. Rozmowa ze znakomitą śpiewaczką to jeden z kilku tekstów, w których – pamiętając o rozpoczynającym się 6 czerwca 11 Międzynarodowym Konkursie Wokalnym im. Stanisława Moniuszki – przyglądamy się bliżej polskim tradycjom w tej dziedzinie. Ich syntetyczną historię przedstawia na łamach # Małgorzata Komorowska, a Tomasz Pasternak stawia zasłużony pomnik coachom wokalnemu – cichym bohaterom niejednego wybitnego spektaklu. Operoentuzjastom polecamy oczywiście niezmiennie nasz dział recenzji teatralnych, w którym przeczytać można między innymi o dwóch celnych wizjach polskich reżyserów średniego pokolenia. Szczeciński *Król Roger* Rafała Matusza okazuje się na wskroś polski i uniwersalny zarazem, bo – Gombrowiczowski. Z kolei *De Bekeerlinge – Nawrócona*, czyli wspólny projekt muzyczno-teatralny Krystiana Lady i cenionego belgijskiego kompozytora Wima Henderickxa, poraża aktualnością – jest bowiem dziełem o nietolerancji, opowiadającym autentyczną historię pogromów żydowskich w czasach wypraw krzyżowych.

Rozmowę z Jerzym Artyszem – fragment opublikowanego właśnie przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne wywiadu-rzeki Aleksandra Laskowskiego i Sylwii Wachowskiej – polecamy nawet, a może przede wszystkim, operosceptykom. Do tego grona zalicza sam siebie Bartosz Żurawiecki, który zachwala paradoksalnie publikację Przemysława Krzywoszyńskiego i Jana Woleńskiego pod wszystko mówiącym tytułem *Fenomen opery*. W tym samym dziale wydawnictwa Dariusz Marciniuszyn stawia zasłużony pomnik francuskiej pianistce Reine Gianoli, Katarzyna Ryzel kurpiowskiej śpiewaczce Walerii Żarochowej, a Piotr Mika – *Reliefom* Andrzeja Krzanowskiego. Cichym bohaterem #11 oraz tej minionej zimnej wojny jest Warszawska Jesień. Legendarny festiwal muzyki współczesnej okazał się kamieniem milowym zarówno w artystycznym rozwoju protagonistów przywoływanego na wstępie artykułu Ostapa Manulaka, jak i w narodzinach gruzińskiej awangardy muzycznej. Jej wciąż mniej znanej (niż choćby Gia Kanceli) przedstawicielce – Nateli Swanidze – poświęca kolejny odcinek swojego cyklu „Światy równoległe” Jan Topolski.

Wracając jeszcze na chwilę do naszej nowej zimnej wojny, zacytuj debiutującą felietonistkę # Magdę Miśkę-Jackowską: „Nie mogę się oprzeć wrażeniu, że większość z nas czekała na lata dwudzieste i trzydzieste XXI wieku jak na okres totalnego spełnienia i wszechobecnej wygody. Mamy tymczasem [...] wzburzenie w polityce i życiu społecznym, a w kulturze – moment transformacji i wyzwania. To dla sztuki inspirujący czas. Pod warunkiem, że wystarczy nam wyobraźni. I odwagi”.

Cytat numeru:

Kto chce ŚPIEWAĆ *prawidłowo*,
niech wymawia KAŻDE SŁOWO
między językiem i zębami
WYRAŹNYMI sylabami.
Niechaj gardłem *nie forsuje*,
a GŁOS w ustach konserwuje.
Niech UDAJE, że wciąż *ziewa*,
a *ustami* mówi, śpiewa

--Oleksandr Myszuha

ruch
muzyczny

#11 2022 rok LXVI

Dwutygodnik poświęcony muzyce poważnej
i życiu muzycznemu założony w 1945 roku

Redaktor naczelny
Daniel Cichy

Redaktor prowadzący
Michał Mendyk

Sekretarz redakcji
Maciej Kucharski
maciej_kucharski@pwm.com.pl

Zastępca redaktora naczelnego
festiwalu, koncerty
Krzysztof Stefański
krzysztof_stefanski@pwm.com.pl

Swoboda ruchu, muzyka dawna
Karolina Kolinek-Siechowicz
karolina_kolinek-siechowicz@pwm.com.pl

Swoboda ruchu, muzyka współczesna
Dominika Micał
dominika_mical@pwm.com.pl

Wydawnictwa
Michał Mendyk
michal_mendyk@pwm.com.pl

Teatr muzyczny
Jacek Marczyński

Redaktorzy seniorzy
Józef Kański, Olgierd Pisarenko

Sekretariat
Katarzyna Dubiel
redakcja@ruchmuzyczny.pl

Dyrektor artystyczny
projekt graficzny
Marek Knap
marek.knap@asp.waw.pl

Studio graficzne
Natalia Cyrankiewicz, Andrzej Swat (prepress)

Redakcja i korekta
Maria Konopka-Wichrowska

Internet
Mateusz Ciupka
mateusz_ciupka@pwm.com.pl

Wydawca
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
al. Krasińskiego 11a, 31-111 Kraków
Oddział w Warszawie
ul. Fredry 8, 00-097 Warszawa
pwm@pwm.com.pl

Druk
Drukarnia Akapit sp. z o.o., Lublin
Nakład: 1200 egz.

Czasopismo patronackie wydawane na zlecenie
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych,
a w tekstach przyjętych do publikacji zastrzega sobie prawo dokonywania
skróć, poprawek stylistycznych, zmian tytułów i śródtytułów.
Za treść reklam redakcja nie odpowiada.

Redakcja czynna od godz. 10.00 do 15.00

Adres
ul. Fredry 8, 00-097 Warszawa
tel.: +48 885 860 332
email: redakcja@ruchmuzyczny.pl
www.ruchmuzyczny.pl
f ruchmuzyczny
ruchmuzyczny
RuchMuzyczny

Kontakt telefoniczny w sprawie prenumeraty:
12 422 70 44 wew. 183 lub 885 860 336 (Jakub Stankiewicz),
mail: prenumerata@pwm.com.pl

„Ruch Muzyczny” jest dostępny dla niewidomych
informacje na www.defacto.org.pl